

educational systems in Romania, Bulgaria, Croatia, Hungary, Serbia, Bosnia and Herzegovina, Greece, Slovakia, and Ukraine. The last chapter is dedicated to social media. Monica Huțanu used Facebook (Vlasi na Kvadrat, <https://www.facebook.com/vlasi2/>; and certain others web pages) as a source for her research presented in the paper “Performing Vlach-ness Online: The Enregisterment of Vlach Romanian on Facebook” (pp. 233–255). This volume closes off with an name and subject indices (pp. 257–260).

The content of these studies describing the relationship between the language and identity of the Romance-speaking communities in South East Europe (the Balkans and beyond) and the methodologies employed by its contributors, all social science and humanities scholars, will certainly find readers and an interested audience.

Tomislav Galović

VI. kongres hrvatskih povjesničara: „Kultura“ (Rijeka, 29. IX. – 2. X. 2021)

Nakon što je zbog svima poznatih epidemioloških razloga bio odgođen 2020 (a čija je organizacija započeta još 2019), *VI. kongres hrvatskih povjesničara* s plenarnom temom „Kultura“ održan je uživo u Rijeci na Filozofskom fakultetu u razdoblju od 29. rujna do 2. listopada 2021. *Kongres* je realiziran u organizaciji Hrvatskog nacionalnog odbora za povijesne znanosti (HNOPZ), Društva za hrvatsku povjesnicu (DHP) i Odsjeka za povijest Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Rijeci te u suradnji sa Zavodom za povijesne i društvene znanosti Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Rijeci s Područnom jedinicom u Puli, Pomorskim i povijesnim muzejom Hrvatskog primorja Rijeka, Državnim arhivom u Rijeci, Povijesnim društvom Rijeka i Povijesnim društvom otoka Krka. „Kultura“ – tema ovogodišnjega *Kongresa* bila je prihvaćena od strane organizatora kao izravan poticaj i prilog shvaćanju te razumijevanju Rijeke – grada koji je upravo 2020. nosio laskavu titulu europske prijestolnice kulture.

Naime, jedna od temeljnih zadaća HNOPZ-a kao krovne strukovne organizacije hrvatskih povjesničara u Republici Hrvatskoj jest organizacija i koordinacija rada nacionalnog kongresa povijesnih znanosti koji se održava svake četiri godine (*Statut Hrvatskog nacionalnog odbora za povijesne znanosti*, čl. 8). Prisjetimo se kako je *I. kongres hrvatskih povjesničara* – pod plenarnom temom „Hrvatski nacionalni i državni identitet i kontinuitet“ – održan od 9. do 11. prosinca 1999. u Zagrebu. Bio je prekinut zbog smrti predsjednika Republike Hrvatske dr. Franje Tuđmana te nastavljen 6. svibnja 2000. *Kongres* su zajednički organizirali HNOPZ, Hrvatski institut za povijest u Zagrebu, Odsjek za povijest Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu i DHP. *Drugi kongres hrvatskih povjesničara* održan je u Puli od 29. rujna do 3. listopada 2004. s plenarnom temom „Hrvatska i Europa – integracije u povijesti“. Realiziran je u suradnji s Filozofskim fakultetom u Puli Sveučilišta u Rijeci. Idući, *III. kongres hrvatskih povjesničara* s temom „Religija u društvenom i kulturnom kontekstu hrvatske povijesti“ održan je u Supetru

na otoku Braču od 1. do 5. listopada 2008, u suorganizaciji s Filozofskim fakultetom Sveučilišta u Splitu. Sljedeće okupljanje hrvatskih povjesničara ostvareno je *IV. kongresom hrvatskih povjesničara* koji je obrađivao temu „Sloboda“, a održan je u Zagrebu od 1. do 5. listopada 2012. u organizaciji HNOPZ-a, DHP-a i Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Bio je to znanstveni skup s međunarodnim sudjelovanjem održan pod visokim pokroviteljstvom Vlade Republike Hrvatske Zorana Milanovića, iako je do tada pokrovitelj bio predsjednik Republike Hrvatske. Najzad, *V. kongres hrvatskih povjesničara* bio je posvećen velikoj i složenoj temi: „Krise, sukobi i solidarnost u povijesnoj perspektivi“. Održan je u Zadru od 5. do 8. listopada 2016, a uz HNOPZ, organizirali su ga DHP i Odjel za povijest Sveučilišta u Zadru.

Kongresi hrvatskih povjesničara, osim jednog, održani su pod visokim pokroviteljstvom predsjednika Republike Hrvatske, pa tako i ovaj u Rijeci.

VI. kongres hrvatskih povjesničara otpočeo je s radom 29. rujna 2021. u 10:00 sati. Nakon pozdravnih govora organizatora i gostiju, *Kongres* je svečano otvorila rektorica Sveučilišta u Rijeci Snježana Prijic-Samaržija. Slijedila su potom dva plenarna izlaganja. Prvo je održala Teodora Shek Brnardić s Hrvatskog instituta za povijest u Zagrebu pod naslovom „Kulturna historija u praksi: trendovi i nove perspektive“. Drugo plenarno izlaganje održao je videoprijenosom Maciej Czerwiński s Instituta za slavensku filologiju Jagiellońskoga sveučilišta u Krakovu, a bilo je naslovljeno „Politička povijest nacije – kulturna povijest nacije, razmišljanja na marginama sinteze hrvatske povijesti“.

Za uspješnu realizaciju *Kongresa* oblikovan je niz sekcija, čija je zadaća jasna tematska profilacija prijavljenih sudionika i njihovih referata. Ukupno je na riječkom *Kongresu* bilo 37 prijavljenih sekcija koje ovdje poimence abecedno navodimo: „Arhivi/arhivistika i muzeji/muzeologija“ (moderatorica: Lovorka Čoralić); „Bizantološka sekcija“ (moderator: Hrvoje Gračanin); „Crkvena povijest“ (moderatori: Slavko Slišković i Ana Biočić); „Čudni ljudi čudnog imena: odnos prema drugome i prijetnje nacionalnoj kulturi“ (moderator: Branimir Janković); „Demografska i socijalna povijest“ (moderator: Nikola Anušić); „Dugo trajanje kulturnih politika između srednje Europe i Mediterana (1780-1980)“ (moderator: Filip Šimetin Šegvić); „Gospodarska povijest i povijest okoliša“ (moderator: Hrvoje Petrić); „Granica odanosti: obilježja političke kulture u Vojnoj krajini u 19. stoljeću“ (moderator: Stjepan Matković); „Hrvatsko glagoljaštvo u povijesnoj i kulturološkoj perspektivi“ (moderator: Tomislav Galović); „Hrvatsko i europsko srednjovjekovlje“ (moderator: Borislav Grgin); „Iz političke, kulturne i umjetničke povijesti grada Rijeke i okolice“ (moderatorice: Maja Čutić Gorup i Kosana Jovanović); „Kultura diplomatskog pregovaranja“ (moderatorica: Jadranka Neralić); „Kultura građanske društvenosti u međuratnoj Hrvatskoj“ (moderatorica: Suzana Leček); „Kultura i mediji u povijesnoj perspektivi“ (moderatori: Magdalena Najbar-Agičić i Dinko Župan); „Kultura i politika od ilirizma do neoapsolutizma“ (moderatorica: Kristina Milković); „Kultura sjećanja“ (moderator: Davor Pauković); „Kultura umiranja: između tradicije i modernizacije kroz demografske pokazatelje u 19. stoljeću“ (moderatorica: Kristina Puljizević); „Kulturna baština“ (moderatorica: Tea Perinčić); „Lokalni i univerzalni aspekti arhitektonske kulture na istočnoj obali Jadrana u ranom novom vijeku I-II“ (moderatorice: Jasenka Gudelj i Ana Marinković); „Mikrosocijalizam: lokalne prakse jugoslavenskog socijalizma“ (moderator: Igor Duda); „Moderne misleće žene: teme i izazovi istraživanja ženske povijesti u Hrvatskoj“ (moderatorica: Andrea Feldman); „Plemstvo i crkva u kulturnim transferima u hrvatskim zemljama u razvijenom i kasnom srednjem vijeku“ (moderatorica:

Marija Karbić); „Poimanje i regularizacija autoriteta u redovničkim zajednicama: prilozi istraživanju kulture vladanja u dugom trajanju“ (moderator: Marko Jerković); „Politička kultura u kasnosrednjovjekovnim hrvatskim zemljama“ (moderator: Antun Nekić); „Pomoćne povijesne znanosti i praksa istraživanja vrela“ (moderatori: Mirjana Matijević Sokol i Tomislav Galović); „Povijest 19. stoljeća“ (moderator: Ante Bralić); „Povijest 20. stoljeća (Međuratno i ratno razdoblje 1918–1939. / 1941–1945, moderatorica: Marica Karakaš Obradov; Poslijeratno razdoblje, moderator: Željko Krušelj; Hrvatsko proljeće – o 50. obljetnici 1971–2021, moderatorica: Andrea Roknić Bežanić“); „Povijest i filozofija znanosti, historiografija i metodologija“ (moderator: Željko Dugac); „Povijest prosvjete i školstva“ (moderatorica: Ivana Cvijović Javorina); „Povijest u nastavi“ (moderatorica: Marijana Marinović); „Pravna povijest“ (moderator: Željko Bartulović); „Propaganda, društvo i kultura socijalističke Jugoslavije“ (moderator: Tomislav Anić); „Prvi svjetski rat i kultura sjećanja“ (moderatorica: Ljiljana Dobrovšak); „Rani novi vijek i kulturni krajolici“ (moderator: Anđelko Vlašić); „Stara povijest“ (moderatori: Anamarija Kurilić, predsjednica sekcije, Bruna Kuntić-Makvić, Boris Olujčić, Siniša Bilić-Dujmušić i Feđa Milivojević); „Sukobi kultura u Istri tijekom prvog svjetskog rata i poraća“ (moderator: Ivan Jeličić); „Studentska sekcija“. Zbornik sažetaka i raspored rada *VI. kongresa hrvatskih povjesničara: Kultura*, koji obaseže 252 stranice teksta, tiskan je u izdanju HNOPZ-a, DHP-a i Sveučilišta u Rijeci (Filozofski fakultet, Odsjek za povijest) te dostupan i *online* na mrežnom *Portal*u HNOPZ-a koji vodi i uređuje Gordan Ravančić.

Veći dio rada *Kongresa* bilo je moguće pratiti videoprijenosom, a svaki je dan bilo predstavljanje historiografskih publikacija (knjiga i časopisa). Za zainteresirane sudionike organiziran je i obilazak grada Rijeke i njegovih baštinskih ustanova uz stručno vodstvo.

VI. kongres hrvatskih povjesničara imao je svoj Znanstveni i Organizacijski odbor. U Znanstvenom odboru bili su sljedeći članovi: Damir Agičić (predsjednik), Stanko Andrić, Željko Bartulović, Ante Bralić, Neven Budak, Goran Crnković, Maja Ćutić Gorup, Igor Duda, Darko Dukovski, Tomislav Galović, Željko Holjevac, Suzana Leček, Mirjana Matijević Sokol, Ivo Mileusnić, Maja Polić, Tea Perinčić, Hrvoje Petrić, Milan Radić, †Tomislav Raukar, Gordan Ravančić, Zvezdana Sikirić Assouline i Marko Trogrlić. Organizacijski odbor činili su, pak, sljedeći članovi: Goran Bilogrivić, Dubravka Božić Bogović, Maja Ćutić Gorup (potpredsjednica), Tomislav Galović (predsjednik), Branimir Janković, Kosana Jovanović, Marica Karakaš Obradov, Ivan Majnarić, Ivo Mileusnić, Feđa Milivojević, Andrea Roknić Bežanić i Filip Šimetin Šegvić.

Za zadovoljstvom možemo konstatirati kako je *VI. kongres hrvatskih povjesničara* u Rijeci dosad najveći jedan takav kongres, i po broju sudionika, i po broju izlaganja, ali i po ukupnoj organizaciji. Naime, na *Kongresu* sudjelovalo je više od tri stotine hrvatskih povjesničara i nekolicina stranih istraživača, a izlaganja je pratilo oko stotinu nastavnika povijesti iz osnovnih i srednjih škola. Statistički gledajući, riječki je *Kongres* u brojkama izgledao ovako: bilo je prijavljeno 281 izlaganje i 328 registriranih sudionika koji su referirali unutar 37 sekcija. Manji je broj sudionika svoje referate, zbog spriječenosti i nemogućnosti osobne nazočnosti, poslao i oni su bili pročitani ili su se, pak, pojedinci uključili u rad pojedinih kongresnih sekcija videoprijenosom (uglavnom sudionici iz inozemstva).

Na ovome mjestu još jednom najljepše zahvaljujemo svim sudionicima našega *Kongresa*, a posebice kolegama iz Rijeke te studentskim volonterima. Posebice hvala na izvrsnoj suradnji rektorici Sveučilišta u Rijeci Snježani Prijjić-Samaržija, Upravi Filozof-

skog fakulteta u Rijeci na čelu s dekanicom Ines Srdoč-Konestra te, dakako, članovima Odsjeka za povijest Filozofskog fakulteta u Rijeci, napose pročelnici Maji Čutić Gorup. Ujedno već sad pozivamo sve povjesničarke i povjesničare na novi *Kongres* koji će se održati u Osijeku 2024.

Tomislav Galović

FILOZOFSKI FAKULTET SVEUČILIŠTA U ZAGREBU

ZAVOD ZA HRVATSKU POVIJEST
INSTITUTE OF CROATIAN HISTORY
INSTITUT FÜR KROATISCHE GESCHICHTE

RADOVI

53

BROJ 2

ZAVOD ZA HRVATSKU POVIJEST
FILOZOFSKOGA FAKULTETA SVEUČILIŠTA U ZAGREBU

The logo for FF press, featuring the letters 'FF' in a stylized font with a horizontal line through them, followed by the word 'press' in a lowercase sans-serif font.

ZAGREB 2021.

RADOVI ZAVODA ZA HRVATSKU POVIJEST
FILOZOFSKOGA FAKULTETA SVEUČILIŠTA U ZAGREBU

Knjiga 53, broj 2

Izdavač / Publisher

Zavod za hrvatsku povijest
Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu
FF-press

Za izdavača / For Publisher

Domagoj Tončinić

Glavna urednica / Editor-in-Chief

Inga Vilogorac Brčić

Izvršna urednica / Executive Editor

Kornelija Jurin Starčević

Uredništvo / Editorial Board

Jasmina Osterman (stara povijest/ancient history), Trpimir Vedriš (srednji vijek/medieval history), Hrvoje Petrić (rani novi vijek/early modern history), Željko Holjevac (moderna povijest/modern history), Tvrtko Jakovina (suvremena povijest/contemporary history), Silvija Pisk (mikrohistorija i zavičajna povijest/microhistory and local history),
Zrinka Blažević (teorija i metodologija povijesti/theory and methodology of history)

Međunarodno uredničko vijeće / International Editorial Council

Denis Alimov (Sankt Peterburg), Živko Andrijašević (Nikšić), Csaba Békés (Budapest), Rajko Bratož (Ljubljana), Svetlozar Eldarov (Sofija), Toni Filiposki (Skopje), Aleksandar Fotić (Beograd), Vladan Gavrilović (Novi Sad), Alojz Ivanišević (Wien), Egidio Ivetić (Padova), Husnija Kamberović (Sarajevo), Karl Kaser (Graz), Irina Ognyanova (Sofija), Géza Pálffy (Budapest), Ioan-Aurel Pop (Cluj), Nade Proeva (Skopje), Alexios Savvides (Kalamata), Vlada Stanković (Beograd), Ludwig Steindorff (Kiel), Peter Štih (Ljubljana)

Izvršni urednik za tuzemnu i inozemnu razmjenu /

Executive Editor for Publications Exchange

Martin Previšić

Tajnik uredništva / Editorial Board Assistant

Dejan Zadro

Adresa uredništva/Editorial Board address

Zavod za hrvatsku povijest, Filozofski fakultet Zagreb,
Ivana Lučića 3, HR-10 000, Zagreb
Tel. ++385 (0)1 6120191

Časopis izlazi jedanput godišnje / The Journal is published once a year

Časopis je u digitalnom obliku dostupan na / The Journal in digital form is accessible at
Portal znanstvenih časopisa Republike Hrvatske „Hrčak“
<http://hrcak.srce.hr/radovi-zhp>

Financijska potpora za tisak časopisa / The Journal is published with the support by
Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa Republike Hrvatske

Časopis je indeksiran u sljedećim bazama / The Journal is indexed in the following databases:
Directory of Open Access Journals, EBSCO, SCOPUS, ERIH PLUS, Emerging Sources Citation
Index - Web of Science

Naslovna stranica / Title page by

Marko Maraković

Grafičko oblikovanje i računalni slog / Graphic design and layout

Marko Maraković

Lektura / Language editors

Samanta Paronić (hrvatski / Croatian)

Edward Bosnar (engleski / English)

Tisak / Printed by

Tiskara Zelina d.d., Sveti Ivan Zelina

Naklada / Issued

200 primjeraka / 200 copies

Ilustracija na naslovnici

Muza Klio (Alexander S. Murray, *Manual of Mythology*, London 1898)

*Časopis je u digitalnom obliku dostupan na Portalu znanstvenih časopisa
Republike Hrvatske „Hrčak“ <http://hrcak.srce.hr/radovi-zhp>*

*The Journal is accessible in digital form at the Hrcak - Portal of scientific
journals of Croatia <http://hrcak.srce.hr/radovi-zhp>*